20.11.2017

Sayın Müşterilerimiz,

Sizlere yaptığımız bilgilendirmelerde 01-03 Kasım 2017 tarihlerinde Türkiye İhracatçılar Meclisi'nin düzenlediği Dış Ticaret Haftası'nda TOBB raporunda olan forwarder maliyetlerinin dış ticaret firmalarımızın zaman kaybı ve maliyet kaybı oluşturdukları, uluslararası rekabette zorlanmadaki sebeplerden biri olduğu belirtilmiş, Sn. Başbakan ve Sn. Bakanlarımız ve Sn. Meclis Başkanımız, bu konuda herhangi bir yönetmelik veya kanuna dayanarak alınan bir ücretin varlığı olmadığı tarafınıza yöneltilen bu faturalara ticaret erbabları olarak firmaların itiraz etmesini , ama bakanlıklar arası koordinasyon ile konu hakkında ayrıca çalışma başlatıldığını da belirtmişlerdir. Bu konuda TİM'in 15/11/2017 tarihli yazısı ile bildirilmiştir.

Forwarder/taşıma işleri komisyoncusu/acentaların sizlerden haksız ve mesnetsiz olarak sahte yanıltıcı içerikli faturalarına itirazla ödeme yapıp fatura tarihinden itibaren 8 gün içerisinde de faturaya itiraz edin açıklamasından sonra şirketimiz Müşteri Haklarını Koruma Kurulumuza gelen soru ve sorunlar olmuştur.

Bunlardan bazıları ;

Soru 1 : Yıllardan beri ithal /ihraç yüklerimizi getirip götüren bu şirketlerin bu tür faturalarına itiraz ettiğimizde gelen yüklerimizde gümrüklemeye yarayacak vesaiklerimizi vermez, ücretim ödenmedi diye hapis hakkı kullanır ve hem malım gecikir hem de ödeyeceğim ardiye ücreti artar.

Cevap 1 : Bu tür bir şeye kalkışan forwarder/acenta öncelikle bu pervasızca davranışının tüm taşıma şekillerinde uluslararası taşıyıcının sorumluluğunu kısıtlayan hallerin dışına çıkacağını kısıtlı sorumluluktan, SINIRSIZ sorumluluk halinde ticari faaliyetteki yerel kanunlara tabi olduğunu bilmelidir. Daha değişik bir ifade ile teslimin tam ve gereği gibi yapılması ve alıcı için munzam bir takım masraf ve/veya külfetlere yol açmaması icap eder.

Gümrük müşaviriniz veya firmanızdan, evrakları teslim için itirazsız para ödenmesini isteyen bir acentaya işiniz gecikmemesi için istediği parayı itiraz etmeden yatırıp evraklarınızı alıp işlemlere başlayabilirsiniz ve aynı gün durumu kayıtlı elektronik posta (KEP) ile itirazınızı bildirebilirsiniz. Ayrıca yaşadığınız bu baskıyı hem itirazınızda belirterek hem de durumu yine kepten Ulaştırma Bakanlığı Bölge Müdürlüğü ve Türkiye İhracatçılar Birliği veya bağlı olduğunuz Sivil Toplum Kuruluşuna bildirebilirsiniz.

Soru 2 : Yıllardır çalıştığım bu acenta bu sebepsiz aldığı ücretleri almadığında geliri azalacak ve navlunlarımızı artıracaklar gibi geliyor.

Cevap 2 : Bu korku çok yersiz bu acentalar zaten bu hizmetleri için donatan/ana taşıyıcıdan hem navlun komisyonu hem hizmet ücretlerini almaktalar. Ve taşıyan navlun ücretini belirlerken hem çıkış noktası acentası hem de varış noktası acenta masraflarını taşıma maliyetinin içine koyar ve taşıma ücretini belirler. Lokal acentanın fazladan yarattığı sebepsiz ücretler ise işin bonusudur. Şirketimizde yaşadığımız örneklerde bu tür ücreti İran'a havale edin diyenlerden, İsviçre'deki hesabımıza şu kadar ordino ücreti yatırın diyenlere de rastlanmıştır. Yani ana taşıyıcı zaten bu acenta maliyetlerini kendi acentasına ödemektedir. Hiçbir nakliyeciye şu firmayı kendine acenta yap demiyoruz acentayı forwarderı ana taşıyıcı seçer ve onun ücretlerinden ve faaliyetlerinden ana taşıyıcı sorumludur.

Soru 3 : Nakliyeci firma kendisine itiraz ettik diye bizim mallarımızı getirmek veya götürmekten imtina eder mi?

Cevap 3 : Ulaştırma Bakanlığı'ndan yetki almış hiçbir taşımacı siz kanunlar ile yasaklı uygun olmayan bir yük talebinde bulunmadıkça taşımayı red edemez. Bu red edememe sorumluğu tüm taşımalar için geçerlidir. Uluslararası anlaşmalar içerisinde de vardır ve USA, Avrupa Birliği ve uyumlu Türkiye Cumhuriyeti taşıma kanunları içerisinde vardır. Taşıyıcı kendi rakibinin verdiği yükü bile eğer kısıtlı değilse taşımakla mükelleftir. Durumu Ulaştırma Bakanlığı'na bildirmeniz ve TİM'e bildirmeniz gerekli aksiyonun alınmasına sebebiyet verecektir.

Ayrıca ekonomik durgunluğun olduğu şu devirde hiçbir ana taşıyıcı şirket navlunda en ufak bir ciro azalmasını kabul edemez. Müşteri kaybı yeni taşıyıcıların bu hatta girmelerine sebebiyet verir ve acentaları yüzünden bu duruma düşmek istemezler. Acentalarının bu sebepsiz kazandıkları paraları bölüşen veya tamamen kendilerine alan şirketlerde zaten bu konunun ana faaliyet gelirleri dışında olduğunu bilirler çünkü Türkiye ve birkaç kanunu açık olan ülke dışında böyle bir gelir yoktur. Yönetenlerde acentaların bu ülkede kanun bu şekilde lafları ile birde ortada para olunca inanmaktadır. Yoksa hiçbir profosyonel yönetici kanunsuz bir şey yapıp daha sonra işini kaybetmek istemez. Sonuçta bu gelirler şirketlerin faaliyet navlun/freight geliri değil banka faiz getirisi gibi faaliyet dışı gelirleri arasındadır.

Soru 4 : Biz dış ticareti çok fazla olan firmayız ama itiraz edeceğimiz acentalar bizi birçok şekilde tehditler ile bu faturalarını kabule zorluyorlar ve bizde işlerimize herhangi bir zarar gelmesin istiyoruz. Ve bizim niyetimiz sadece işimizin süratle devam etmesi. Biz kimseyi incitmek veya kırmak istemiyoruz, konunun barış içinde hallolmasını istiyoruz, ama bir taraftan da bu içeriği asılsız faturalar bizim maliyetlerimizi artırıyor huzursuz ediyor.

Cevap 4 : Ülkemizde birçok forwarder/acenta , ya verdikleri hizmete ait kanunları bilmiyor ya para tatlı geliyor ya da yapılan yanlıştan geri dönemiyor. Avrupa Birliği uyumu ile birlikte gelen kanun uyumlarımızın farkında değiller herhalde . Yoksa TİM'in ilk ikazında bu uygulamalarını durdururlardı ve konuyu uzatmayıp hukuka taşınmasını engellerler barış içinde hizmetlerine devam ederlerdi.

Haksız rekabet fiilleri, tekrar etmesi halinde nitelikli dolandırıcılık , ve ilave olarak Borçlar Kanunu Madde 77'ye göre haklı bir sebep olmaksızın bir başkasının mal varlığından veya emeğinden zenginleşen bu zenginleşmeyi geri vermekle yükümlüdür hükmü ile kendinizi borçlu zannederek ödediğiniz bu paraları 10 sene geriye dönük geri alma hakkınız olduğunu belirtmeniz onların konunun ciddiyetini öğrenebilmelerine sebebiyet verecektir.

Ekte olan ihtarı da yine KEP ile gönderdiğinizde konunun ikna kabiliyeti ile hizmetmiş gibi devam etmeyeceğini anlayacaklarını tahmin etmekteyiz.

Tabii ki bunda amaç, bağcıyı dövmek değil üzüm yemektir.

Hak sahibinin geri isteme hakkını öğrendiği tarihten itibaren 2 yıl ve herhalde zenginleşmenin gerçekleştiği tarihten itibaren 10 yıl içerisinde istem hakkını kullanmalıdır.

Bu ödemelerin haksız olduğu bir mahkeme kararı ile teşvik edildiği andan itibaren 2 yıl içerisinde geçmişe dönük 10 yıllık fatura ödemelerinin iadesini talep edebilirsiniz.

Elinizde böyle bir koz varken karşınızdakinin çok iyi bir blöf yapacağını da tahmin edemiyoruz. TİM'in açıkladığına göre yaklaşık yıllık 700 Milyon TL üzeri olan bu rakamın 10 ile çarpılıp geri ödenebilmesi kumarını oynayıp halen size çeşitli bahaneler ile tehdit edebilecek bir şirket tahayyül edemiyoruz.

Soru 5 : 20 .11.2017 tarihinde ki Dünya gazetesinde UTIKAT bir açıklama yaparak bu alınan ücretlerin kanuni bir zemini varmış şeklinde gösterdi, hatta yargı kararı belirtti . Acaba ordino ve benzeri isimler altında ödediğimiz bu ücretler hakikaten almaları gereken ücretler mi?

Cevap 5 : Dünya gazetesinin 20.11.2017 tarihli yayınında acentelerin birliği UTIKAT bu mesnetsiz alınan bedelleri sanki yasalmış kandırmacasına devam ediyor. Bu şu an sizlerin bu parayı kandırılarak ödediğinizi ispat için güzel bir delil .

a) Taşıyanın asli görevi, taşıtandan aldığı malı alıcıya teslim etmektir. Bu asli görevi için ayrıca para istemesi pervasızca ve hatta kötü niyetli ve hile ile alıcıyı aldatmaya yönelik davranıştır. Bu durumlarda taşıyıcının sorumluluğu sınırlı olmaktan çıkıp, tüm zararın giderilmesi şeklinde sınırsız olmakta haksız olarak alındığını bilmediği alıcıların bilgisizliğinden ve zor durumda kalmasından faydalanılarak değişik isimler altında ücret talebi geçmişe dönük olarak sebepsiz zenginleşme teşkil etmektedir.

b) Gönderen, alıcısı belli olmayan hiç bir mal nakil edemez. Yurt içinde bile bu böyledir. Kaldı ki güvenlik sebebi ile mallar varış ülkelerine hareket etmeden önce veya varmadan önce, göndereni ve alıcısı elektronik olarak karşı gümrüklere bildirimi zorunludur. Alıcıyı acente belirlemez ve böyle bir yetkisi yoktur. Zaten ister uçak, ister gemi, ister tren, ister kamyon olsun, varış öncesinde tüm bu bilgileri gümrük sistemlerine yüklemek zorunluluğu vardır. Yani mal varmadan önce alıcı belli olmak zorundadır. Bazı organizasyonların başka taşıma vasıtaları kullanarak yaptığı taşımalarda alıcıyı acentesi gösterdiği yüklerde bile organizasyon konşimentoları hem gönderen hem alıcılar ayrıca ana taşıma organizasyonu konşimentolarında belirtilerek hem çıkış gümrüğü hem varış gümrüklerine belirtilmek zorundadır. Yani hic bir taşıyan veya acentesinin alıcı üzerinde değişiklik yapma hakkı yoktur.

c) UTIKAD in emsal karar olarak gösterdiği Danıştay Kararı ESKİ TÜRK TİCARET KANUNU YÜRÜRLÜĞÜ ZAMANINDA verilmiştir. Danıştay'ın ilk derece mahkemesi olarak verdiği kararlar tüm kamu kurumlarının veya bir davaya bakan hakimin uyması zorunlu kararlardan değildir. Sadece dava açanı ilgilendirir. İçtihadı Birleştirme Kurul Kararı (İBKK) diğer tüm mahkeme kararlarından farklıdır. İBKK, tüm kamu kurumlarınca ve davaya bakan hakimlerce uyulması, göz önüne alınması gereken kararlardandır. UTIKAD ın bahsini ettiği karar ise bağlayıcılığı olmayan ve sadece ilgili davaya ilişkin taraflar üzerinde hüküm ve sonuç doğurabilecek bir karar niteliğindedir, göz boyamak amacı ile öne sürülmüştür.

d) Damga vergisi kararından bahis açmaktalar ki zaten böyle bir belge yoktur .1800-1900 larda olan bir belgedir ve unutularak ismi kalmış olabilir. Zaten ordino yazan kısım tarifesi 0,60 krş. ama konşimento yu resmi makama ibraz ettikleri için 10.50 tl ödenmek zorunda .Onu bile karmaşık yatırıyorlar. Bazıları yük senedi olan 0.60 krş. bazıları da konşimento karşılığı 10.50 krş. ve ordino diye bir belge ismi var ama olmayan ve kullanılmayan bir belge …

e) Acente veya taşıyan gümrükleri ve limanları tahsilatçısı şeklinde kullanmaya devam ederek, serbest ticaretin içine girmeye çekinmektedirler. Gümrüğe benim tahsilatım tamam malı verebilirsin veya limana ben paramı tahsil ettim malı verebilirsin demenin keyfini yasamaktalar. Peşin ve istedikleri kadar para alabilmenin ve sebepsiz zenginleşmenin devamını istemektedirler.

Soru 6 : Bu konuda Gümrük İdaresinin yayınladığı resmi bir yazı var mıdır?

Cevap 6: Tabii ki Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 09.03.2000 tarih ve 7617 sayılı Deniz Ticaret Odalarına yazdığı yazıda "GÜMRÜK MEVZUATIMIZI UYARLAMAKLA YÜKÜMLÜ OLDUĞUMUZ HİÇ BİR AVRUPA ÜLKESİNDE ORDİNO GİBİ BİR BELGE KULLANILMADIĞI HUSUSU DİKKATE ALINDIĞINDA GEREK TÜRK TİCARET KANUNU GEREKSE GÜMRÜK KANUNU'NDA YER ALMAYAN BU BELGENİN KALDIRILMASINDA BİR SAKINCA BULUNMAMAKTA" ve "KALDI Kİ 17.06.1988 TARİHİNDEN BERİ ATATÜRK HAVA LİMANI'NDA KULLANIMI KALDIRILMIŞ BİR BELGEDİR" denilmektedir.

Ekte yazının tamamını bilgilerinize arz ederiz.